

Kako do učenosti?

Tik pred zdajci smo lani ugotovili, da za prehod na usmerjeno izobraževanje nismo bili pripravljeni in jeseni se je šolsko leto začelo po starem. Od takrat je minilo eno leto, kot pa sta ugotovili predsedstvi občinske konference ZSMS in SZDL na skupni seji 19. 3. 1981, ki je bila posvečena izključno nalogam in problematiki pred vpisom v prvi letnik srednjega usmerjenega izobraževanja, se od takrat stvari niso povsem spremenile: mnoge pomanjkljivosti in slabosti se vlečejo vse od tedaj.

Čeprav je bilo veliko storjenega, je javnost, pa celo učenci in njihovi starši, še vse premalo seznanjena o poteku in načinu vpisovanja v prve letnike srednjega usmerjenega izobraževanja, še manj pa o usmeritvah ter možnostih nadaljnega šolanja. Predsedstvi sta zavzeli mnenje, da je informiranje permanentna akcija pri uvajanju usmerjenega izobraževanja. Izobraževalne skupnosti so storile mnogo premalo za spoznavanje učencev z možnimi poklici, med katerimi lahko izbirajo po vzgojno izobraževalnih programih. Zato se je bati, vsaj sodeč po anketah (končni podatki o predpisu pa bodo znani šele po 10. aprilu), da bo prevelik naval na srednje izobraževanje splošne in družboslovne usmeritve, pa tudi pedagoške, ker v tem vidijo nekateri starši ostanek nekdanje »elitne« gimnazije in zato silijo svoje otroke k vpisu vanje. Opozoriti velja, da bo ostalo trdno in nespremenljivo stališče, da se 70% učencev usmeri v proizvodne poklice, le 30% pa v neproizvodne. Lani je bilo v Ljubljani to razmerje 64:35 za neproizvodne, letos pa so namere 52:47, kar je znaten napredek v miselnosti.

Seveda bo kasnejše ponovno usmerjanje veliko težje, kot bi bilo pravilno usmerjanje in poznavanje pri prvem vpisu. Pri tem ne gre – kot skušajo mnogi razlagati – za omejevanje vpisa na šole z določenim vzgojno izobraževalnim programom, temveč za načrtovanje kadrov skupaj s potrebami združenega dela. To pa je tudi osnovni vzrok, da bo do usmerjenega izobraževanja sploh prišlo. Zavedati se moramo, da naša družba ne potrebuje nadaljnje stotine jezikoslovcev, psihologov, arhitektov in podobnih profilov, ki jih potem vodijo pod rubriko »nezaposleni« pri skupnostih za zaposlovanje. Potrebujemo strokovnjake, ki bodo takoj po srednji šoli, v okvir katere sodi tudi proizvodna

praksa, sposobni prijeti za delo.

Skupaj z reformo srednjega šolstva žal ni pripravljena tudi reforma visokega šolstva. Slabost vertikalne povezave študija se bo pridružila še pomanjkljivosti, da za marsikateri profil, ki ga bodo »proizvedli« vzgojno izobraževalni programi, ne vemo, kako bo njegovo delo izgledalo v praksi.

Poleg prostovoljnega preusmerjanja v druge poklice, kar se bo dogajalo v drugem krogu, bo možno, da bodo srednje šole s prevelikim številom kandidatov uvedle tudi nekatere pogoje za sprejem, sklep pa je, da to ne bi bile ocene iz osemletke.

V Ljubljani je skoncentriranih 34% slovenskih šol, ki bodo delale po programih srednjega izobraževanja; pri izvajanju odgovorne naloge koordinacije delovanja vseh subjektivnih sil, ki na tem delajo, pa je za to določen odbor mestne konference SZDL »zaspal«. Nujno ga je potrebno povsem obuditi k življenju, saj so naloge zelo važne, tehtne in odgovorne. Šolstva v Ljubljani nikakor ne moremo deliti po občinah; zato je neizbežno, da mora začeti z delom takoj in permanentno spremljati in usmerjati akcije.

Problem predstavlja preusmeritev učnega osebja, ki bo nastala z novimi programi; ne sicer toliko v prvem letu, kot kasneje, čeprav po nekaterih analizah kaže, da jih je v globalu še premalo. Računati pa velja s prehodi med šolami, kar bo treba reševati zelo tankočutno med prizadetimi: šolo in Republiškim komitejem za vzgojo in izobraževanje.

Z novimi programi so odpadle tudi učne pogodbe med učenci v gospodarstvu in OZD, ki so učencem zagotavljale minimalen življenjski standard ter bivanje v dijaških domovih. Ni videti, da bi jih bile delovne organizacije voljne nadomestiti s kadrovskimi štipendijami (od lan-

skih 1700 so jih letos zmanjšali na samo 687). Usmerjeno izobraževanje je bilo rojeno zaradi potreb združenega dela, to pa se, glede štipendiranja, obnaša prav obratno od pričakovanj, kar je vredno vse graje. Pri tem naj omenimo, da kljub zakonu, ki jih obvezuje, 40% OZD še ni vključeno v Posebne izobraževalne skupnosti. Štipendije niso samo eden od ključnih vidikov socialne politike in izenačevanja možnosti šolanja mladine, temveč bi morale postati tudi instrument usmerjanja v posamezne deficitne poklice, kar ne bo moč opraviti preprosteje.

Glede štipendij je podprto stališče, da je potrebna njihova valorizacija in da se v nobenem primeru ne smejo znižati prav nikomur.

Posebno tisti dijaki, ki stanujejo v dijaških domovih, so v resnem eksistenčnem položaju, saj so se povrh vsega oskrbnine na domovih še dvignile in znašajo med 2670 in 3400 din! Po predlogu Predsedstva OK ZSMS bi se oskrbnine lahko znižale, če bi poznali strukturo cene in bi analizirali posamezne postavke ter bi določena dela v domu lahko opravljali gojenci sami, ali pa če bi Posebne izobraževalne skupnosti krile vsaj stroške tehničnega osebja v domovih.

Težiti pa je treba k temu, da se oskrbnine v domovih popolnoma odpravijo, da njihovo financiranje prevzamejo Posebne izobraževalne skupnosti.

Določen problem predstavlja proizvodna praksa dijakov, saj je do sedaj v Centru podpisalo soglasja za to le 40 OZD, ni pa še urejeno njeno financiranje.

Zamera gre tudi odgovornim forumom in njihovi skrbi za prizadeto mladino, saj je kljub večkratnim intervencijam iz razpisa za opis izpustila osnovno šolo Janeza Levca, ki po posebnih skrajšanih programih usposablja svoje učence za zelo iskane proizvodne poklice.

Tako, na kratko smo nanašali kup problemov, ki ta trenutek tarejo preobrazbo našega srednjega šolstva. Omiliti jih bo mogla le skupna, koordinirana akcija vseh subjektivnih sil, sedanji prvi vtis pa bo del dragocene izkušnje in upajmo, da bo naslednja leta potekal toliko bolj gladko.

VITO KOMAC

ZBOR KRAJEVNIH SKUPNOSTI SKUPŠČINE OBČINE
CENTER SPREJEL LETOŠNJI PRORAČUN

Primež za zaposlovanje

Delegati zbora krajevnih skupnosti Skupščine občine Ljubljana Center so na minuli seji po ponovni obravnavi sprejeli proračun občine za letošnje leto. Predstavnica izvršnega sveta skupščine občine je delegate seznanila z vrsto popreje nejasnih zadev, med drugim potrebo, da v upravnih organih v tem letu ne povečujejo števila zaposlenih delavcev. Izvršni svet zagotavlja, da nove zaposlitve pridejo v poštev le kot zamena za delavce, ki bodo morebiti letos odšli drugam.

Izvršni svet je sprejel tudi priporočilo delegatov za četrtnoletna poročanja o tem, kako potekajo zadeve v zvezi s proračunom občine. Potem ko je predstavnica izvršnega sveta razjasnila še nejasnosti okrog osebnih dohodkov (delegati potem niso imeli več pripomb), je slednjič osvetlila še adaptacijo Kresije. Stroški zanjo so se pred tem zdeli previsoki. Na Kresiji odpada omet in stavba ima dotrajano električno napeljavno. Oboje bo urejeno v tem letu iz proračunskih sredstev. Drugo v zvezi z adaptacijo in stroški pa pride v poštev kasneje.

Nedvomno je stanje, v kakršnem je kresijska stavba, posledica slabega gospodarjenja v preteklih letih. O tem priča dotrajanost, in jo bodo letos lahko le zakrpali.

Vprašaj bo Zibka

Mimoidoči se že nekaj časa sprašujejo, kaj pomenijo številni vprašaji na stekleni tabli in vratih Centromerkurjeve trgovine v Gradišču, kjer so pred nedavnim začeli prodajati opremo za dojenčke in majhne otroke. Skoraj smo se že prijaznili s tem, da bodo vprašaji tudi ostali, ko nam je nedavno tega simpatična prodajalka zaupala, da ne bodo več živeli pod vprašajem. Pri Centromerkuru so se že odločili, da bodo trgovini končno le dali ime. Poslej se bo imenovala »Zibka«. V ta namen so tudi že naročili napisno tablo, ki jo bodo pritrdili, brž ko bo gotova.

FOTO: TADEJ BRATOK

ZAČASNI UKREP DRUŽBENEGA VARSTVA

Ko zaškriplje samoupravljanje

Ob začetku tega meseca so zasedali zbori naše občinske skupščine. Med drugim je bila ena od osrednjih točk dnevnega reda namenjena številnim nepravilnostim in motnjam samoupravljanja v delovni organizaciji Elpis, oziroma v njenih dveh tozdlj Prokom in Servis, ki sta v okviru sestavljene organizacije združenega dela Elektrotehna.

Sklep o začasnem ukrepu družbenega varstva v tozdlj Prokom in sklep o določitvi roka tozdlj Servis za odpravo razlogov, ki so podlaga za začasni ukrep družbenega varstva, je podal ter utemeljil družbeni pravobranilec samoupravljanja naše občinske skupščine, enoglasno pa potrdili delegati vseh treh zborov.

V sklepu o ukrepih družbenega varstva v tozdlj Prokom je skupščina tudi imenovala začasni tričlanski kolegijski organ, ki mu predseduje Janez Škulj iz Ljubljanske banke, osta-

la člana pa sta Vladimir Potokar in Jovan Jurišič.

Med drugim so v sklepu navedeni razlogi, zakaj je prišlo do skrajnih posegov družbe. Tako se je tozdlj Elpis ukvarjal z dejavnostmi, ki niso bile prijavljene v sodni register. Trgoval je z lesom, športnimi potrebščinami, laki, delovnimi haljami in podobno, za kar sploh ni bil pooblaščen. V DO Elpis samoupravni organi niso opravljali zadev s svojega delovnegapodročja; prekoračevali so svoja pooblastila in s tem bistveno kršili samoupravne pravice delavcev

in ob tem prizadeli družbeno lastnino. Družbeni pravobranilec je kot družbeno škodljivo in nesamoupravno označil tudi ravnanje v. d. poslovnega individualnega organa delovne organizacije Elpis Antona Kodermaca, ki je s svojim delom huje in večkrat kršil predpise ter s svojim ravnanjem in opustitvami onemogočal uresničevanje samoupravnih pravic delavcev in prispeval k temu, da je prišlo do motenj ter da so bili huje poškodovani družbeni interesi. Očitki so padli tudi na delovanje delavskega sveta, ki ni določal poslovne politike, niti ni predlagal ukrepov za njegovo uresničevanje.

V tozdlj Prokom niso vodili organiziranega knjigovodstva, pomanjkljivo so vodili poslovne knjige, niso imeli pregleda nad evidenco zaloga blaga in sploh imeli skrajno malomarno in neažurno vodene knjige.

Poslovnega individualnega organa tozdlj Prokom, Janez Jugović v zakonskem roku ni opozoril delavskega sveta na dolžnost razpisa del in nalog poslovnega organa in je te posle opravljal več mesecev brez pooblastil ter povzročil, da je delavski svet moral ponovno imenovati vršilca dolžnosti individualnega poslovnega organa.

Na podlagi vsega navedenega delegatom res ni preostalo nič drugega, kot da so za leto dni odobrili ukrep začasnega družbenega varstva v DO Elpis, saj so bili v skladu z določili členov 617 do 631 Zakona o združenem delu edina možna rešitev.

V tozdlj Servis zadeve niso bile tako hude, vendar so tudi tam nastale bistvene motnje v samoupravnih odnosih, vendar ne takšne, da jih delavci sami v šestih mesecih ne bi mogli urediti. Zato je skupščina naše občine na predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja tudi odločila, da jim dajo pol leta časa, da bodo stvari uredili tako, da bo v celoti zadoščeno črki zakona o združenem delu.

KRISTINA PERKO